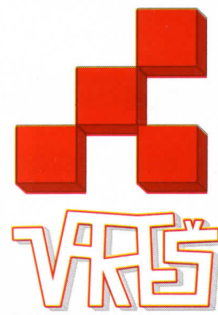

BOBOVAC

LIST VAREŠKIH HRVATA

GODINA XV. • BROJ 176 • KOLOVOZ 2009.

Cijena 1 KM • 4 Kn • Za inozemstvo 1 €

ISSN 1512-813X

9 771512 813006

O recesiji i globalnoj finansijskoj krizi sa stručne je strane dosad rečeno i napisano gotovo sve. No, onda je par uglednih svjetskih sveučilišnih institucija došlo na ideju provesti nekoliko istraživanja, razdvojenih po spolovima, rezultat kojih su vrlo zanimljive činjenice i teze: najmanje su stradale ili pak uopće nisu stradale tvrtke i finansijske institucije koje su vodile žene! Žene su bile pametnije i opreznije, nisu išle u rizične i vratolomne transakcije i ulaganja. Zarade su im, istina, bile manje, ali nijedna nije upropastila tvrtku za koju je radila i bacila je u ponor zajedno s uposlenicima.

Na temelju toga je ugledni magazin *Foreign Policy* objavio veliki tekst pod naslovom "Smrt machoa" u kom prevladava teza da je sadašnja recesija zapravo veliki evolucijski korak pri čemu će muško vodstvo u ekonomiji i politici biti relativno brzo zamijenjeno stabilnim, brižnim i promišljenim ženskim vodstvom. Tomu ide u prilog i rezultat jednog drugog istraživanja po kome muškarci koji dobiju otkaz psihički puno teže stradaju od žena, pa bi se moglo očekivati da će svijet uskoro biti pun vrlo nesretnog "jačeg spola" čija je mačistička premoć očito ispuhala. "Kako žene budu dobivale sve više ekonomske, društvene i političke moći, koja im je dugo vremena uskraćivana, tako će se pred očima svijeta odmotavati revolucija takve snage i razmjera kakvu svijet do sada u svojoj povijesti nije vidio", završava svoj tekst u časopisu *Foreign Policy* autor **Reihan Salam**, napominjući da se bitka između muškaraca i žena neće voditi na bojišnici i u rovovima, već u srcu i umu, i da će to biti teška tranzicija moći.

No, nisu ni sve žene pozlaćene. Vareš nikad neće zaboraviti onu koja je njime ravnala u ratu jer se od njezine vladavine nikada nije oporavio. Doduše, nije ona jedini krivac (bilo je tu i drugih "menadžera pro-

IZMEĐU DVA BROJA

pasti"), ali ipak predstavlja suprotan primjer ovim istraživanjima u normalnom svijetu.

No, da mi vidimo kako stojimo, dok se ne nađe neka žena koja bi nas stvarno izbavila. Stojimo sve lošije. Proteklih smo mjesec dana živjeli prividnu stvarnost, zbog priljeva vozila na skromnim vareškim ulicama i zbog manjka soba u staromodnim vareškim stanovima. Nakon razilaska gostiju postaje opet komotno, ali i bolno prazno. Gola stvarnost kroz hrpe ogrjevnog drva progovara o pukoj i primitivnoj brizi kako prezimiti do sljedećeg ljeta.

Kriza je u gradu Varešu sebi pronašla idealan brlog. No, to nije ona kriza kada čovjek crče radeći, a neka mu viša sila ne da da zaradi. Kriza je ovdje prerasla u neku vrstu komocije i životnog stila. Jer treba pošteno kazati – živi se više nego solidno u odnosu na to koliko se malo radi i koliko se beznačajno planira i investira. I može nama svega faliti, samo je važno da se za piće i mezu uvijek nađe i novca i vremena i raspoloženja. Ne treba nikakav povod.

Moramo i ovoga puta malo do susjedne Hrvatske, koja je odskora s premijerkom na

čelu. Bivši premijer **Ivo Sanader** kao da je unaprijed znao što će *Foreign Policy* napisati pa vođenje Vlade elegantno prepustio **Jadranki Kosor**. A ona je u borbi protiv krize "odlučno" podigla stopu PDV-a na 23 % i uvela krizni porez na osobna primanja. Zgodna je ta odlučnost – po tuđem džepu. To nije ispalo pošteno prema narodu i normalno je da građani negoduju predbacujući Vladi što, između ostalog, neopravdano velike iznose troši na Hrvate u BiH.

Međutim, BiH bi i sama mogla biti prisiljena postupiti poput Hrvatske i povećati stopu PDV-a kako bi popunila proračunski manjak i namaknula dodatna sredstva za financiranje glomazne državne uprave, najavio je zamjenik ministra financija i trezora BiH **Fuad Kasumović**. Po procjenama MMF-a našoj zemlji na godinu nedostaje čak milijardu i 74 milijuna eura proračunskog novca i navodno se razmišlja o podizanju PDV-a za 6 %!

Dok to ne bude, možemo malo negodovati što smo izloženi i nevidljivom djelovanju svoje države. Naime, nakon višemjesečne probne faze počeo je s radom sustav za zakonito presretanje telekomunikacija u Obavještajno-sigurnosnoj agenciji (OSA) kojemu je dostupno 100 % mobilne i 85 % fiksne mreže. Činjenica da će sigurnosnim agencijama biti dostupni svi telefonski razgovori koji se obavljaju u BiH izazvala je mnoge kontroverze, a posebno su glasni zaštitnici ljudskih prava. Zbog toga je, navodno, izboru kadrova, tj. tehničkog osoblja koje će imati pristup sustavu za prisluškivanje, posvećena posebna pozornost.

Međutim, poznajući naš mentalitet, teško je ne biti skeptik. Tako su u nas izabrani i "najbolji" kadrovi u povjerenstvo državnog Parlamenta za izbor teksta himne BiH te dosad potrošili 61.000 KM sebi za naknade za jalovala sjedničenja, a mi i dalje fućkamo.

B

IZ ŽUPNIH MATICA

ŽUPA VAREŠ

KRŠTENI Sanja Petrović (Gorana i Julijane).

VJENČANI Danijel Lučić i Nikolina Marić, Bojan Babić i Olivera Terzić, Tihomir Sokolić i Janja Franjić, Brano Šurkić i Ana Mijatović, Daniel Vidović i Mihaela Pašalić.

UMRLI Mijo Sušić (1935.), Matilda Josipović rođ. Josipović (1940.), Jelena Vidović rođ. Filipović (1938.), Luka Divković (1939.), Pavao Šurkić (1929.), Vinko Malbašić (1930.), Danijela Šimićević rođ. Torlić (1967.).

ŽUPA VIJAKA

UMRLI Jozo Matičević (1919.).

Naslovna stranica: "Vareški tragovi I" (ciklus: "Vareški motivi"), kombinirana tehnika, 2009. – djelo akademskog slikara **Dubravka Tokmačića** (foto: **M. Marijanović**)

Donacije za "Bobovac"

Darko Terzić iz Wollongonga (Australija) – 100 KM,
Blaženka i Miroslav Božić iz Švicarske – 100 CHF,
Mladen i Stjepanka Ilić iz Australije – 100 AUD,
Janja, Dajana i Jelka Kristić sa Zaruđa – 30 €,
Stefanija Šimićević iz Zagreba – 10 KM,
Valentina Prajo iz Kraina – 60 €,
obitelj Mirčić s Pržića – 50 KM,
I. G. iz Nizozemske – 50 KM,
Goran Barkić iz Očevije – 50 KM,
Mladen Radoš iz Švedske – 50 KM,
Marina Terzić-Šarić iz Njemačke – 10 €,
Ana i Mladen Zlović iz Nizozemske – 100 KM,
Andrija Martinović iz Njemačke – 100 €,
Zvezdana Dinek iz Švicarske – 30 €.

Iskrena hvala svima!

MALOLJETNI RATNICI

Na području Federacije BiH utemeljena je Udruga maloljetnih pripadnika Hrvatskog vijeća obrane koja trenutačno broji oko 400 članova, a 15 ih ima i u Varešu. Unatoč tomu što je novačenje maloljetnika protivno konvenciji o ljudskim pravima, takve je slučajeve u posljednjem ratu na području BiH nemoguće zanijekati. Premda se, po mišljenju nekih, čini prijemnim sada još i isticati sudjelovanje maloljetnika u ratu, Udruga je utemeljena s ciljem ostvarivanja prava i statusa maloljetnih branitelja, a ne u neku drugu svrhu. Onodobni maloljetnici, pak, ističu upravo to da im njihovo sudjelovanje u ratu danas mnogi ne priznaju, a za primjer navode da su četvorica maloljetnika poginula u postrojbama vareškoga HVO-a.

Predsjednik vareške podružnice je **Ivica Lekić**, a udrugu se može kontaktirati putem e-mail adrese umddrhvovares@gmail.com i telefona 061/308-543.

POMOĆ POVRATNICIMA

Predstavnik Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva Republike Hrvatske **Mario Zeko** boravio je 31. srpnja 2009. godine u Varešu te tom prilikom uručio ugovore o darovanju osnovnoga građevinskog materijala za sedam korisnika s područja općine Vareš. Riječ je o donaciji hrvatskim povratnicima na području Vareša, a koja je namijenjena obnovi i izgradnji oštećenih ili uništenih obiteljskih kuća u proteklom ratu i čija je ukupna vrijednost 547.000 kuna.

Uručivanje ugovora upriličeno je u zgradi Općine Vareš, čemu je nazočio i predstavnik veleposlanstva RH u Sarajevu **Boris Belanić**, a isporuka građevinskog materijala počinje u drugoj polovici 2009.

"VAREŠKO LJETO"

Manifestacija "Vareško ljeto" ove je godine održana bez jasnih vremenskih okvira i bez ikakvih zabavnih sadržaja, što je naišlo na negodovanje onih koji pravi smisao vide jedino u vašaru i treštavoj glazbi, ali su izostale i sportske aktivnosti. Iz općinske službe za društvene djelatnosti ističu da su u organizaciji bili ograničeni skromnim iznosom odobrenim od strane Općinskog vijeća. Zanimljivo, kad su ostali bez općinski financirane svirke uživo (kako je bio slučaj proteklih godina), vlasnici lokalâ u ulici Čaršija nisu mogli naći dogovor da to sami priušte svojim mušterijama.

Uglavnom, pod okriljem "Vareškog ljeta", a u povodu "Danâ Srebrenice" (što su dva grada koja, ne umanjujući tamošnju tragediju, ipak nemaju nikakve veze) najprije je održana izložba fotografija "Srebrenica i Potočari – da se ne zaboravi" zeničkog fotografa **Mirze Mešića**, a zatim i promocija knjige "Prekinuto djetinjstvo" devet mladih autora iz Srebrenice, koja je nastala u njihovoj suradnji s Institutom za istraživanje ratnih zločina.

Promovirana je i brošura o vareškim dovištima, tiskana sredstvima Općine i federalnog ministarstva turizma i okoliša.

Izložbi slika Varešanina **Dubravka Tokmačića**, koji se predstavio s ciklusom "Tragovi" posvećujemo posebnog prostora u ovom broju, a "Vareško ljeto" je ugostilo još dramski studio JU Centar za kulturu Kakanj s predstavom "Djelidba", autora Skendera Kulenovića.

SJEDNICA VIJEĆA

Deseta sjednica Općinskog vijeća Vareš, održana 4. kolovoza, na dnevnom je redu imala 12 točaka, a radilo se mahom o donošenju administrativnih odluka. Činilo se da teških tema nema na vidiku, a usto je bilo vrijeme godišnjih odmora, no ispostavilo se da nitko od vijećnika nije na odmoru i da temu za prepucavanje nikad nije teško naći.

Kao i obično, krenulo se od načelnikova usmenog izvješća o problematici između dvije sjednice i tu je bila riječ o manje-više realiziranim infrastrukturnim projektima. No, gorući problem – taj da je izvršenje općinskog proračuna u prvih šest mjeseci ove godine manje za 26% u odnosu na planirano! – načelnik je iznio tek usputno, i to kasnije kad se pretresalo polugodišnje izvješće o radu Vijeća, pri čemu su vijećnici počeli govorkati o nužnosti uvođenja mjera štednje. To je načelnik iskoristio da najavi rebalans proračuna i obznani kako je već stavio vlastiti potpis na odluku kojom se plaće uposlenicima u općinskoj administraciji smanjuju za 10%, kao i topli obrok s deset na osam maraka.

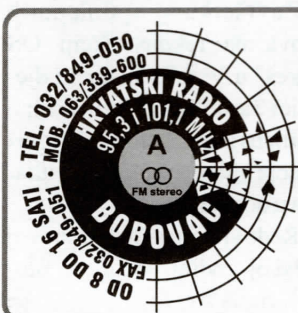
Nakon diskusije o racionalizaciji došlo se u kontroverznu situaciju kad se na raspravi našao Prijedlog odluke o pokretanju općinskoga glasila. Neki su upozoravali da nije vrijeme za takav projekt, drugi pak predlagali da se to ne odgađa, treći sugerirali da ga se nazove "Kolektiv", kao nekoć. No, upravo je nedefiniranost karaktera budućega glasila otvorila prostora za lutanje u raspravi, jer jedna je stvar imati službeni glasnik same Općine (koji bi popunjavali djelatnici Općine po službenoj dužnosti, svatko za svoju oblast), a druga je stvar pokrenuti novine sa zastupljenošću svih sadržaja. Predsjednik HDZ-a BiH Vareš **Zdravko Marošević** bio je najenergičniji u stavu da je to rasipanje sredstava, napominjući kako se djelatnici Općine ni dosad nisu pretrgli u informiranju, a na raspolaganju im je bio i lokalni list "Bobovac" i kantonalni list "Naša riječ". Po njemu, posve je besmisleno imati list ako će on prenositi samo ono "što načelnik kaže", a ne pronicati u stvarne probleme na terenu. Pomoćnik načelnika **Čedomir Jelić** pokušao je vratiti diskusiju na pravi kolosijek ukazujući na obvezu iz Statuta Općine, gdje je rečeno da će Općina svoje odluke objavljivati u službenom glasilu. Dakle, glasilo neupitno treba postojati, ali i dalje je pitanje kakvo.

Nepotrebno se dotičući lista vareških Hrvata, dakle lista "Bobovac", predsjednica kluba vijećnika SDA **Dženana Bešić** navela je za primjer činjenicu "kako se taj list organizirao na svoj način i radi" po njezinu sudu "skoro uspješno". Pa, kad se već kod toga, treba znati da "Bobovac" izlazi već "skoro" 15 godina, i to savršeno redovno, i svakoga mjeseca proda "skoro" cijelu nakladu od tisuću komada. Nadalje, legitimno je pravo svakoga, pa i Hrvatâ općine Vareš, imati svoje glasilo, ako ga mogu uzdržavati i ako ono ima o čemu pisati. Stoviše, list vareških Hrvata "Bobovac" bez ikakvih problema nalazi suradnike i sugovornike (a svakako i čitatelje) i unutar bošnjačkog naroda.

Ako se već dotaknulo "Bobovca", ispravnije je bilo primijetiti da ama baš svaka sjednica Vijeća dobije prostora u njemu, i da je svaki važniji događaj "pokriven" – što je, doduše, priznao sam načelnik. I, ako netko možda misli drugačije, onda treba i ovo naglasiti: "Bobovac" prati Općinu besplatno i samoinicijativno, odnosno iz profesionalne obveze. Ogromna većina čitatelja to naravno pozdravlja, ali jasno je da ima i onih kojima to ne odgovara. No, kakvim god putem pošlo službeno općinsko glasilo, "Bobovac" će nastaviti svojim. Vijećnicima je obećano da će već na idućoj sjednici imati pred sobom "nulti broj", odnosno ogledni primjerak budućega glasila, na temelju kog će onda imati i financijsku konstrukciju kao podlogu za raspravu o uvrštavanju glasila u proračun za iduću godinu. Zasad je plan da se glasilo počne izdavati od siječnja 2010.

I još se malo zahuktalo pod raspravom o tekućim pitanjima, kad je Marošević inicirao diskusiju o mukama koje ljudi u njegovu kraju muče sa ŠPD-om iz Zavidovića i sjekačima šume. No, ukazao je Marošević, to odavno nije samo lokalni problem. Problem uništavanja cestovne infrastrukture, u koju je svježe investiran novac i čiji se asfalt nije čestito ni ohladio, predstavlja bezočno uništavanje društvene imovine. Načelnik je na to mogao samo obećati da će po tko zna koji put obavijestiti nadležnu kantonalnu i federalnu inspekciju...

[3]

**KVALITETA
KOJA SE
ČUJE!**

VAREŠ

e-mail: radiobobovac@hotmail.com

Vlč. Dražen Mirčić (u sredini) za vareškim oltarom

MLADA MISA DRAŽENA MIRČIĆA

U župnoj crkvi u Varešu prvog dana kolovoza vlč. **Dražen Mirčić**, član Banjolučke biskupije, služio je svoju (drugu) mladu misu. Naime, nije uobičajeno da se mlada misa upriliči dva puta, nego se taj događaj u pravilu proslavlja u župi iz koje mladomisnik potječe. Prvu je mladu misu vlč. Dražen služio 7. lipnja u župi sv. Marije u

Sisku, gdje danas žive njegovi bližnji. Propovjednik na vareškoj mladoj misi, ne osobito nadahnut, bio je upravo župnik iz Siska vlč. **Branko Koretić**, a misni kum mladomisniku bio je **Mladen Kalfić**, odgojitelj iz Sjemeništa u Travniku.

Vareški su vjernici svejedno dali vlastitoga doprinosa organizaciji slavlja, a i vareški se župni zbor pod ravnanjem s.

Ružice Marijić posebno potvrdio oko misnoga pjevanja.

Vlč. Dražen Mirčić rođen je u Sarajevu 1984. godine, od oca **Joze** i majke **Božice rođ. Gavran**. Budući da obiteljsko podrijetlo vuče s Pržića, nakon mise otišlo se ondje na ručak i proslava se nastavila u krugu uzvanika, rodbine i prijatelja.

S. P. B

SMJENA FRATARARA

Za razliku od prošle godine, kad svećenici vareške župe nisu bili pomjerani, ove godine odlaze sva trojica fratarara s kojima su vareški vjernici proveli tri godine. Tako **fra Ivica Vidak** odlazi na mjesto župnika u župi Svilaj, općina Odžak, **fra Željko Brkić** preuzima dužnost župnika u susjednoj župi Vijaka, a s njime će, u svoj rodni kraj, i **fra Berislav Kalfić**.

U župu Vareš za župnika je postavljen **fra Bono Tomić**, a **fra Vjeko Tomić** na mjesto župnoga vikara. Oba su rodom iz općine Kakanj. Trećega svećenika više nema.

R. R. B

IZ OSNOVNE SKOLE "VAREŠ"

REKONSTRUKCIJA ZGRADE

Alma Mandić

U Osnovnoj školi "Vareš", zahvaljujući donaciji Ministarstva obrane SAD-a, ovih dana vrši se rekonstrukcija matične zgrade i aneksa. Radove izvodi tvrtka "Jelen" iz Brčkog, a rekonstrukcija obuhvaća izmjenu svih prozora na zgradama, izmjenu postojećih horizontalnih i vertikalnih oluka s ugradnjom zaštite od leđenja, nanošenje nove fasade, izmjenu oštećenog lima na krovu, kao i zamjenu

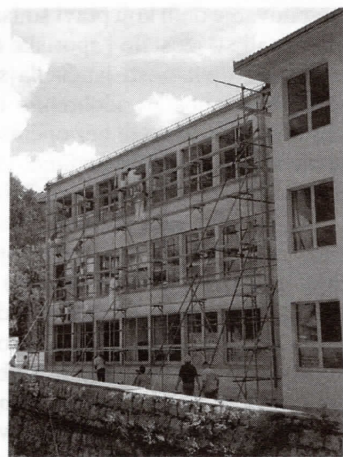
pedeset i jednih vrata na sanitarnim čvorovima. Završetak radova je planiran do početka nastave u školskoj 2009./2010. godini.

Osim toga, u studenom 2008. izvršena je kompletna rekonstrukcija kotlovnice koja je financirana sredstvima za kapitalna ulaganja Vlade Zeničko-dobojskog kantona, a sudjelovala je i Vlada Republike Hrvatske, čijim sredstvima je kupljen jedan kotao.

Nadalje, sredstvima Federalnog ministarstva za obrazovanje u tijeku je realizacija projekta "Opremanje kemijskog laboratorija i kabineta za fiziku".

Sredstvima Vlade Republike Hrvatske za 2008. godinu u svibnju ove godine također je izvršena rekonstrukcija područne škole na Pogari. Izmijenjena su ulazna vrata i vrata na učionicama, postavljen je laminat na podove u učionicama, a u hodniku su postavljene keramičke pločice. Postavljena je i nova rasvjeta. Jedna devastirana prostorija koja nije bila za uporabu, sada je potpuno opremljena.

Odobren je i projekt "Rekonstrukcija centralnog grijanja u matičnoj školi i područnoj školi Očevija" koji će biti fi-

Radovi na fasadi

nanciran sredstvima iz proračuna Vlade Republike Hrvatske za 2009. Radovi su planirani za kraj godine.

Završetkom spomenutih radova na rekonstrukciji OŠ "Vareš" u Varešu učenici i djelatnici škole radit će u znatno boljim uvjetima, što će zasigurno doprinijeti i boljim rezultatima u učenju i radu.

Redovita nastava u novoj školskoj godini počinje u uto-rak 1. rujna 2009.

B

**CVJEČARNA
PALMA
VAREŠ**

vl. Snježana Tomić tel. 032/ 843-465
843-321
mob. 061/ 793-032

PRIJEVOZ U ZEMLJI I INOZEMSTVU

svježe cvijeće • buketi • vjenčani buketi • aranžmani
lončanice • vijenci • pogrebna oprema i usluge

Prijeratni Vareš nije prakticirao godišnje susrete po izletištima jer za to nije bilo niti potrebe niti vremena: tada se, naime, ljeti kosilo i kupilo sijeno, i radilo u tri smjene u rudniku i željezari. S pridjevom tradicionalni postojao je jedino "narodni teferić" na Poljicu, sa sirovim oblicima zabave u što je nadasve spadala i tučnjava, ali je ipak imao i svoju gradsku publiku. U predvečerje rata počeo se održavati malonogometni turnir na Rasadima, kao i susret Potočana na Vranjkovcima, a onda je kao naznaka prodora ruralnog mentaliteta ka gradu održana korida na izletištu Ponikve. Svega je toga 1992. i 1993. godine nestalo, da bi se u drugoj polovici devedesetih malo-pomalo počelo vraćati. Uz obnavljanje potočkih susreta i diknjičkog turnira počela su se rađati i okupljanja iseljenika s domicilnima u brojnim selima koja su danas desetkovana i samo taj jedan dan u godini donekle sliče na sebe. Neki to vole zajedljivo nazvati plemenskim okupljanjima i navodno se ne žele na taj način identificirati s bivšim sugrađanima ili suseljanim, no, naravno, nijedno to okupljanje nije "pod moranje".

Već desetak godina, dakle, u Varešu živi nova praksa, a stanje je za ovu godinu bilo ovakvo. Početak srpnja uobičajeno je bio rezerviran za *Mrestilište*, gdje poduzeće "Hinger Internacional" organizira feštu kojom se otvara sezona. Dakle, to nije ničiji susret, ali služi za zagrijavanje. U posljednjih par godina imamo i tzv. koridu na vlastitom terenu, na Mekušama. Ne vrijedi gundati protiv njezina agresivnog propagiranja niti ukazivati da to nije u tradiciji Vareša, kad ta bodnja volova (korida bi bila nešto drugo!) itekako ima svojih poklonika.

Za vikend 25./26. srpnja upriličen je cijeli niz događanja. Međuobno neovisnih, ali mnogi su mišljenja da se nije trebalo sve tako zgomilati. Jer neki su htjeli ili

Na jubilarnom susretu Potočana

IZMEĐU TRADICIJE I POMODARSTVA

Ni ovoga ljeta Varešanima nije nedostajalo susretâ i veselja. Čak bi se prigodno moglo citirati stih iz jednog pjesmuljka popularne Severine gdje ona veli "turbo je sezona".

M. Marijanović

naprosto trebali biti na dvije strane, ali nisu mogli. No, svaki je organizator imao svoje opravdanje po pitanju izabranog termina. Uglavnom, 25. srpnja održavao se susret Javorničana, kao i susret Kopijarana. Dan poslije o prvome doznajemo da je bio uspješan, a o drugome još uvijek nema informacije na internetskoj stranici (www.kopjari.npage.eu), no neslužbeno – i taj je uspio. Iako se to već smatra tradicionalnim, ovo je tek drugi put da se Kopijarani okupljaju, na stadionu "Bukva" iznad sela, uz nogometni turnir i narodno veselje. Ove su godine pod misom imali i blagoslov nove kapele u groblju, na čijoj je izgradnji radio Grga Vukančić.

A subotnja večer upalila je svjetla u domovima kulture na Pržićima i u Vijaci. Kao nekad. U noćnoj patroli, prečicom preko sablasno pustog Alijina korita, na poziv i jednih i drugih obidene su obje destinacije, tek da se zabilježe utisci. Pržički dom kulture, zahvaljujući nekolicini aktivnih osoba u MZ, dočekaao je domicilne i napose raseljene Vrovce (uk-

ljučujući i Mirjane) s upaljenim kandilima ispred, s domjenkom i s dekoriranom dvoranom. U Vijaci, pak, uz igranku u dvorani, grmjela je još jedna glazba uživo, ljetne bašče bile pune, korzo pretijesan, o parkiranju da se i ne govori...

Nedjelja, 26. srpnja. Na visoravni iznad Mira održava se središnji susret Vrovaca. Vijačka župa slavi svoj ljetni patron, sv. Anu i Joakima. Na Vranjkovcima jubilarni 20. susret Potočana. E, to se zaista može zvati tradicionalnim okupljanjem, ali ne samo bivših žitelja Potoka, nego i Varešana uopće. Nijedno vareško izletište nije izdašno tako kao Vranjkovci, no iz godine u godinu i oni postaju sve tješnji. Potočani svoj susret zakazuju uz Ilin-dan ili prve nedjelje nakon Ilin-dana, međutim neslužbeno se čuje da, ne uskoče li nove snage, dogodine neće biti susreta, bar ne na dosadašnjoj organizacijskoj razini (pokošen teren, glazba, tombola, naknadno sakupljanje smeća). Hvalevrijednim treba istaknuti dosadašnji angažman Mi-

roslava Petrovića, koji je jedini kroz svih 20 godina sudjelovao, a u posljednje vrijeme i predvodio organizacijske poslove. Par godina iza rata osobno je čak financirao susrete. Svakako, bila bi šteta da jedna takva tradicija zgasne, ali ništa nije nemoguće. Nitko nije ozbiljno uzimao ni Matiju Franjića koji je godinama sam pripremao turnire na Rasadima, kad je rekao da više nema snage, i onda se zaista dogodilo da su Rasadi pali u zaborav.

Naredni vikend 1. i 2. kolovoza iskoristili su Strica i Zarudje da upriliče susret na svome izletištu Obla glava. Najposlije, 6. kolovoza, proslava patrona i veliki godišnji susret u župi Borovica. Ondje su, u tjednu oko patrona, posebno naglašena okupljanja na molitvi. Posjećenost je bila velika, a druženje više nego srčano, unatoč kiši i hladnoći. Borovičani se također potrudili upriličiti sportske i zabavne sadržaje, a dijele s drugima i tipičnu poslijeratnu muku oko parkiranja. Auto golemo, selo pomaleno...

B

**KNJIŽARA
TERZIĆ**

VAREŠ, Put mira 4
mob. 061 791 133

- ♦ školski pribor
- ♦ uredski materijal
- ♦ blokovska roba
- ♦ darovni program

- KOMPLETNA ORGANIZACIJA POGREBA
- PRIJEVOZ POKOJNIKA U ZEMLJI I INOZEMSTVU
- BUKETI • SVJEŽE CVIJEĆE • LONČANICE
- SVADBENI BUKETI • POGREBNI VIJENCI

tel. +387 (0)32/ 843-083
061/ 753-522
061/ 783-326

U sklopu "Vareškog ljeta" u prostorijama udruge "Izvorno vareško" od 24. srpnja do 1. kolovoza 2009. godine bila je otvorena izložba slika akademskog slikara Dubravka Tokmačića. Autor se predstavio ciklusom "Tragovi", koji se sastojao od 26 slika.

Riječ je o radovima u kombiniranoj tehnici koji u sebi objedinjuju predmet zanimanja autora za grafiku, grafički dizajn i slikarstvo. Slikarski dio uglavnom se odnosi na rješavanje pozadinskog prostora u slici, u

Autor Dubravko Tokmačić

CIKLUS "TRAGOVI"

kome se pojavljuju elementi preuzeti iz pop-arta kao pr-

vog pravca postmoderne umjetnosti. Taj pravac u sebi

sintetizira više umjetničkih medija tako da ovi radovi cirkuliraju između plakata, grafike i slike. Zbog toga se na izložbi našao i triptih Marilyn Monroe, kao omaž autoru pop-arta Andyju Warholu.

U ciklusu "Tragovi" vareški motivi povezuju se kroz pojedine radove u kojima vareška baština predstavlja dio originalnih bosanskohercegovačkih tragova iz povijesti umjetnosti specifične za ove prostore.

Mnogi su se složili: organizacija izložbe mogla je biti i bolja. **R. R. B**

IRANCI – IVANKOVIĆ (II)

FEATURES

Iran Says Bosnian Writer Insulted Muslims, Sarajevo Stays Silent

Writer Zeljko Ivankovic (COURTESY PHOTO)

July 20, 2009

By Zhana Kovacevic

SARAJEVO – One of Bosnia's most prominent writers, Zeljko Ivankovic, is engaged in a bitter war of words with Iranian diplomats, who say his latest book is an attack on Islam.

"Tattooing Identity," a collection of essays on history and identity, was published in sections in the Sarajevo daily "Oslobodjenje" in June.

S internetske stranice RFE-a

SARAJEVO OSTALO NIJEMO

M. Marijanović

U prošlom broju izvijestili smo o reagiranju "Odjela za štampu" Ambasade Islamske Republike Iran uperenom protiv književnih sloboda Željka Ivankovića i prenijeli odjeke koje je izazvao taj presedan. Upravo onima koji sebe smatraju najvećim braniteljima i isključivim baštinicima bosanskohercegovačkog suvereniteta nije zasmetalo kada je usred njihove zemlje tuđin nasrnuo na njihova uglednog građanina. Radije se tolerira jedna (ne)diplomatska tiranija, nego književno djelovanje i sama prisutnost u Sarajevu jednog pisca koji ne pripada većinskoj naciji i (još malo pa dr-

žavnoj) vjeri. O tome govori izostanak bilo kakve reakcije službenih organa prema iranjskom veleposlanstvu. O tome govori i apsolutna šutnja bošnjačkih intelektualaca – uz par časnih izuzetaka. No, pomno prateći razvoj situacije, mi smo u međuvremenu prikupili još nekoliko reakcija Ivankovićevih kolega po struci, i to mahom inozemnih, a ovaj slučaj koji službenome Sarajevu ne služi na čast dobio je publiciteta i na Radiju *Free Europe*.

Ali, idemo redom. I sam podrijetlom iz grada na Miljacki, književnik Miljenko Jergović, u svom komentaru koji je objavilo *Oslobodjenje* (sarajevski

dnevnik u kom se cijela polemika i razvila), kroz ovaj slučaj uočava sada već neporecivu teheranizaciju Sarajeva. To je etiketa, kaže Jergović, koja se u vrijeme uoči posljednjeg rata u Sarajevu strašno teško primala, a i danas zvuči kao uvreda kad je izgovara Milorad Dodik. "Iranska je ambasada progonom Željka Ivankovića učinila najveću uslugu upravo Miloradu Dodiku, jer je bosanskohercegovačku suverenost učinila grotesknom, a onoj staroj sarajevskoj uzrečici o krmetu u Teheranu pružila je novi, tužni smisao", zaključuje Jergović, ciljajući prije svega na indolentnost ministra vanjskih poslova BiH Svena Alkalaja i njegova šefa Harisa Silajdžića.

U članku pod nazivom "Kulturom do nasilja" u *Glasi Istre*, te u banjalučkim *Nezavisnim novinama*, skandalozni napad "duhovnih policajaca iranske ambasade" na Ivankovića analizirao je i ugledni hrvatski novinar Drago Pilsel. I Hrvatski je centar PEN-a, u izjavi koju je potpisala Nadežda Čaćinović, izrazio zabrinutost što je Ivanković, inače član toga Centra, postao "predmetom intervencije" odjela za tisak Iranskog veleposlanstva u Sarajevu.

Riječki *Novi list* iz pera Borisa Pavelića donio je opsežan

tekst o "Iranskoj cenzuri bosanskoga pisca". A najposlije je izvijesteno i na Radiju *Slobodna Europa*, na engleskom jeziku. Autorica je priloga Zhana Kovacević kod prvog čovjeka bh. diplomacije Svena Alkalaja, kao i još nekih sugovornika, pokušala doznati zašto tolika šutnja, no Alkalaj je kazao "kako nije bliže upoznat s Ivankovićevim slučajem, ali da bilo kakva direktna prijetnja ili ugrožavanje pisca trebaju biti istraženi." I Kemal se Kurspahić na Radiju *Slobodna Europa* s komentarom "Uzvodno u Europu" kritički oglosio spram Alkalaja: "Ministar, i to inostranih poslova, ne može ne znati ništa o slučaju otvorenog pokušaja stranog diplomatskog predstavništva da u njegovoj zemlji zavodi red po vlastitim mjerilima javnih sloboda i ograničenja." Pred zaključenje ovog broja saznajemo i za osvrt Davora Kovacevića u beogradskoj *Politici* pod naslovom "Kad se islam brani od pisca".

I tako je naš državni vrh zastao na čekanju ozbiljnih prijetnji, a iranski se "Odjel za štampu" povukao u anonimnost iz koje je i izišao. Književnicima je to poruka – neka se sami paze ako se već žele u svom poslu služiti slobodom stvaranja.

B

RAJMUND LIKIĆ

clarinetist

»AN ARTIST WITH A REMARKABLE MUSICAL SENSE AND STYLISTIC PURITY«

Preda mnom je "brdo" fotosa, članaka i promidžbenih plakata na kojima je Rajmund kao član orkestara koji su "harali" bivšom državom: Ismeta Alajbegovića Šerbe, Milorada Todo- rovića, Jovice Petkovića, RTV Sarajevo. To su fotosi s brojnih festivala na kojima je Kićo s klarinetom u društvu s istinskim umjetnicima i zvijezdama narodne, zabavne i ozbiljne glazbe. Promidžbeni plakati, pak, s koncerata su klasične i suvremene glazbe.

"Njegove interpretacije Bachove i Schubertove glazbe predstavljaju vrhunska ostvarenja. Repertoar gosp. Likića je originalan, njegovo muziciranje je fascinantno, njegov kompletan scenski nastup je intuitivan i soficitaran. Rajmund zrači energijom koja impersionira i kao solo umjetnik je dostigao najveće domete u interpretaciji klasične, suvremene i komorne glazbe", nađoh i pročitah jer mi Kićo o svojim umjetničkim dosezima nije htio ništa reći.

"Koliko znam, uz narodnu, mnogo si svirao i zabavnu glazbu", oprezno spomenuh. "Mnogi su već prije mene rekli da ne postoji podjela na ozbiljnu, zabavnu i narodnu glazbu, već da se ona može podijeliti samo na dobru glazbu i onu koja to nije", slušam kako iz njega govori profesor. "Ako je glazba dobra, ona ponese, a to može i ozbiljna i zabavna i narodna. A za modernu pop-glazbu mislim da je najprogressivniji način upoznavanja mladih s glazbom. Njih nekoliko tisuća tada zajedno osjećaju, zajedno žive..."

Vareška glazbena dinastija (VII)

Piše Miroslav Markotić

Ponovo smo u Sarajevu 60-70-ih godina. "Sarajevo je tada, neosporno, bilo glazbeni, književni, filmski, nogometni i kazališni centar svijeta. Ma, kakav Pariz, Liverpool, Manchester, London, Harlem u New Yorku. Iz Sarajeva jednostavno nije trebalo nigdje ići. Sve smo imali. Bilo je to vrijeme renesanse novog doba... Moji idoli, pitaš. Moj otac, moja braća, Gillespie (znameniti američki klarinetist, op. aut.) i besmrtni Bach."

"Obitelj ispred glazbe ili glazba ispred obitelji?" – upitah. "Obitelj je za mene najznačajnije uporište za stjecanje svijesti o osobnim vrijednostima, jer bez toga nema ni bavljenja glazbom ni nastupa. Moja majka je pramjera za ovu tvrdnju", kategoričan je Kićo.

Profesor Rajmund Likić Kićo doima se skromnim, pomalo ležernim. Razlog je jednostavan: iza njegove impresivne glazbene karijere stoje sami uspjesi, priznanja i salve pljeska. Nije više aktivan kao prije. Ne zato što je uspio doći do profesionalne mirovine, nego zato što se, po njegovu uvjerenju, današnji umjetnički kriteriji i principi glazbenoga djelovanja uvelike kose s njegovim umjetničkim kriterijima i principima, kad se radi o umjetničkoj interpretaciji bilo kog glazbenog žanra. Sve je manje emocionalnog angažmana i stvaralačkog zanosa pri javnim nastupima, tvrdi profesor i nastavlja: "Osim toga, rezultat borbe turbo-folka s bilo kojom vrstom glazbe je porazan za sve osim za turbo-folk. Za to su odgovorni i mediji koji sustavno i zapanjujuće uporno

promoviraju glazbeni primitivizam poznat kao turbo-folk, kao i sve turbo-pop varijante koje su podjednako nemuzikalne. Ti žanrovski mutanti svoju popularnost duguju prvenstveno medijima i glazbenim urednicima, posebice glazbenoj industriji koja kreira glazbeni ukus, a zapravo producira glazbeno smeće. Tako je i u glazbenom odgoju mladih. Pod izgovorom da to narod voli brutalno zanemaruju činjenicu da mu oni nameću to smeće, i to ga hiperproduciraju jer njih zanima samo profit. Dotle se pak glazbena kritika i moderno stvaralaštvo potvrđenih vrijednosti sustavno zapostavlja", konstatira Kićo s neskrivenim ogorčenjem.

Kićo je bio i ostao istinski glazbenik, koji je u glazbi tražio i našao ljepotu života.

I sada, kad se podvuče crta ispod desetljeća i desetljeća umjetničkog života obitelji Likić, potvrđuje se stara istina koja kaže da je glazba univerzalni jezik i čimbenik koji u životu ljudi unosi sreću, radost i optimizam.

Završavajući ovu sagu o obitelji Likić, kojoj mi Varešani generacijama dugujemo za nezaboravne trenutke, odlučih se za stih jedne argentinske pjesme:

"Ako umrem, nemoj plakati za mnom. Radi ono što sam ja radio i nastaviti ću živjeti. Jeste li vi, djeco, to činili? Ostvarivali očeve snove..." Da, još i više – tvrdim. I još nešto. Bio bih neobično sretan da sam ovo što napisah, mogao i znati komponirati kao glazbeni oratorij.

B

IN MEMORIAM

Početkom srpnja ove godine preminuo je Vlado Likić, rodom Varešanin, sin Finke i Jakova, amaterski i profesionalni glazbenik, svojedobno maestralni interpretator zabavne i jazz glazbe.

Dragi Vlado! Tuga i pijetet nisu u riječima nego u sjećanju i našim srcima. Satkao si život od malih-velikih djela dobrote i ljubavi, i cijeloj generaciji svojih sugrađana činio živote radosnijim. Sjećamo se Tvoje ljudske dobrote i topline, i potrebe da svojom glazbom

okupljaš ljude i potičeš im vjeru i nadu.

Smrt sjećanje ne prekida, kao što ni vrijeme tugu ne liječi. Hvala Ti za sve godine s nama, i hvala Ti za kćerku Afroditu i unuka Nikolu koji nastavljaju ondje gdje si Ti stao, a gdje je nekoć davno započeo otac, djed i pradjed Jakov.

Počivao u miru!

Prijatelji

"Sve redom sjeme o sjeni,
u ovom dvoru veselje
jer majka kćerku udaje,
sve mu se pleme raduje,
najbolje otac i majka,
pa onda cijela rodbina"

Selo i idila su dvije riječi za koje se ne zna koja uz koju bolje prijanja i koja kojoj bolje uviše. Selo, idila i ljubav, skupa ruku pod ruku, našli su se na očaravajućem susretu "Svekrva" na Pogari.

Zdogovoren još prije godinu dana, započeo je u dvoru Stjepana i žene mu Veronike – Vere Šurkić u nedilju 2. kolovoza u idiličnom ozračju četvrtka, koji je kao dan određen za ovu svetkovinu običajâ. Svaka udana žena koja je zezvana u svekrve osjećala se počašćeno, a ona koja nije zakinuto i ražaljeno. Na zagovor Ane Mijatović, a dok je ona bila odsutna, žene su se zdäle na rád. Da nije šeprtlja pokazala je što se, uvjereni u moguć život na selu, u njega vratila i ove svekrve pretvorila u "estetski događaj" dostojan ovoga običaja.

Što jest jest, stožinu za ovu duboku seosku spiritualnost pobila je i samom njom bila Ana Mijatović, krhka cura, ali jáka koineznamišta.

Običaj svekrva, kao i običaji žagulja, čupalja, kupilja je žensko zlamenje u koje se muškinje ne metilja i ne natresa.

Svekrve su krenule ispred Šurkića dvora, izlile se i zašatile slupotje. Oko ih se nije moglo nagledat', lijepe k'o lijepe. Utrle su se u slupotje kao živa ženska skulptura u košuljama od tankog beza, s pásom (tkanicom) između "velikih", crnih atlasli dimija i skuteljke; po koja u kadifeli crvenoj dekišlji i ječermi, a jedna mlada i rasparena žena otkrila je uz to i svoj zaobljeni puterasti gležanj i tako dodala još malo ulja na ovu žeru od žena.

(Odjednom, kao prekratak sijek, kroz glavu prošla mi je priča da je naš budalasti svijet zgrt'o, pa po Koti bac'o ovo zanosno narodno ruho s belenzukama i barišima zajedno. Otastijerim brže-bolje od sebe ovu grebenu misao jer joj popravka nema!)

Naslonjene na pozamašne obline, bibale su u tevsijama or-

SVEKRVE

Ivana (M.) Slugić

mašice, a prekrasni ručni radovi kojima su bile pokrivene igrali na vjetru lomeći se od silne štirke i pegle. Na jednom, izvezenom narodnim vezom, pisalo je velikim i uzbudljivim slovima "Hvaljen Isus".

Onda se zaorila i razlegla stara i čuvena pjesma: "Trepetljika trepetala puna bisera...", selo zastrla veseljem i digla dušu na noge.

Nisu blesile ni budaljakale već veselo čalovale: otmjeno se

mašale i nagingale iz boca da se ne poliju, lizale i pijuckale iz ploski u najkraćim gutljajima, a kao zavjet i njegove "blistave figure" obdržale radost ovoga događaja do kraja.

Dok polako koračamo prema žežnici ovoga događaja, curinoj kući, jedna pjevčik-žena meko i toplo popjeva:

"Po gradini
mjesečina sija meka,
tu me dragi
u prisjenku vazdan čeka..."

aj, na bosiljak
mirišu joj grudi,
a sa srca uzdisaj se budi",

a Agustina Zekića, u drugo uho, veze i salijeva mi sadržinu svekrva i probranim riječima i probranim pokretima.

Kako se približavalo kući, cika uz koju idu i ove riječi:

"Sveti Anto platit ću ti misu,
samo reci Pogarani di su";

Svekrvice, našla sam ti zgodu
dvije kante pa ajde po vodu";

S harmonikašem preko sela

*Što u pjesmi pjevati se smije,
lud bi bio tko bi zabranio".*

Na ulazu u curin dvor sače-kuje nas ona s tacnom, zastrtom rižom, i pićem, a mi darujemo u pari i vješto, kako mi tumači Agustina, plaćamo ulaz. Sve je uzvareno, al' nigdje ne kipi; ploska ide od ruke do ruke, a da nikoga još nije ni zabacilo – sve odreda pjevamo:

*"Svekrvice, budi mi k'o ćeri,
ja ću tebi k'o svojoj materi";*

*"Vidjela me svekrva na vodi,
kaže sinu, ovo mi ne vodi";*

*"Svekrvice, sjeme od ružice,
tvoj sin vene kad ne vidi
mene".*

Ovdje valja znat' podvrnut – i probam, bez moj priušak!

Dok jedna žena tiho rora da joj se od duga puta sva ruka ulijepila od *safta* i slipa, Agustina mi šapće da ćemo "sad pridavat ormašice, a kašnje će se iznijet i oglédat", malo zastade pa, kao da se sjetila, gurne me meko laktom, i doda: "i darovat curu".

Posjedasmo za gládi ugođene *astale*, potegosmo još pomalo i *zabogmile* zatušismo. U proćelje je sjela Veronika – Vera, a do nje drúga do drúge. Bože, koliko međusobne odatnosti na jednome mjestu! "Kad pjevaju žene slušat je milina...",

poje Gordana ispod tavanskog kapka. (Prinosim zalogaj i promašim: "Ja, razumije se k'o Mara u kriv", provuče mi netko mimo uha i zasmijem se ovom našem tako moćnom izričaju.)

Kolikim rasponom stila gazduju ove žene vidjelo se po izboru pjesama "Gorom jezde kićeni svatovi" i "Zelen lišće goru kiti, miris cvijeća poljem šara..." i ljupkom ženstvenom i zavodljivom darivanju svirca.

Za oko su mi zapele žene što se aristokratski nose s godina-ma: neprolazno lijepa Greta Lovrenova, k'o biljur bijelog lica Janja Barnjakova, mati desetero djece. Puno je žena što u toj

dobi metnu 'lad poda se, podnime se, isprazno šaraju očima i ganjaju tuđe mane.

Iako stup, jedino dirljivo, bilo je susretanje svekrve i cure. Po trajanju "časovit", jedan stanak i nagovještaj za suze, bio im je samo blagovijest da ih pričepe i otplaču u sebi.

Sad su na redu ormašice, od kojih prežaju sve svekrve: kaka li mi je, Bože; je li se popila; *asli* mi je prigusta *agda*; kad se *prilomi* je li se k'o satka (meda) ili je ostala *suva*; *tamina* se nije dobro izvukla... (Nema kolača koji može na *grije* navest' i na plač natjerat' k'o ormašica!)

Glavna je svekrvina ormašica koja se služi "svjema svekrvama" i opet se daruje u pari (čepi me Agustina).

Ne bi l' se malo razabrale, žene zapjevaše:

*"Šuma gusta i lolina usta,
to mi, Bože, dodijat ne može",*

*"Ajmo, dragi, u jelovo granje,
da te učim molit vjerovanje".*

K'o obasjanje izbi odnekle Mara, Nike Barnjaka žena i pokri glasom selo.

*"Izvor voda izvjerela,
po polju se razljevala,
svako trunje izbacuje,
najposlije šaren sanduk.
U sanduku lijepa Mara
progovara:*

*'ko bi mene izbavio,
ja bi njemu sluga bila,
ili sluga, ili ljuba,
ili seka dovijeka."*

Prisastavile su i: Janja Pavić (Borovica), Terezija Šimičević (Položac), Mara Pendić (Duboštica), Gordana Lukić (Borovica), Ljiljana Dodik (Semižova Ponikva). One pjevaju, a voda živa *izvjere*.

Uvijek me duša boli kad čujem kako se ovaj "ilirični" jezik, od "nesebeznalosti", *stuca*, *travi* i iz svake "nigdine" na njega *klijem zabacuje*.

Dan je polako zamicao i vidjele su se prve šare od sjena smišljeno ustoženih stogova; sunce je popustilo i pogarski je vjetar razgalio usparu. Završio se jedan dan u životu bez pukotine; nitko nije zaprznio ni "bludnom psovkom". I sve je bilo kako je naš stari svijet umio rijet: k'o u slavi nebeskoj.

B

Vareš – poluprazno 'gnijezdo'

GNIJEZDO (I)LI DŽUNGLA

Piše Alen Kristić

Kao i u druga bosansko-hercegovačka mjesta, iz gotovo svakog zakutka svijeta u okolna vareška sela i sâm grad Vareš za ljetnih mjeseci dojezde kao ptice selice na desetine stotina Varešanki i Varešana, čija se životna avantura iz svakojakih razloga – poglavito ekonomskih i političkih – odvija daleko od zavičaja. Susret sa zavičajem, koji smo, istina, dobili, a ne izabrali, svatko, uza sve sličnosti, ipak doživljava na sebi svojstven način.

Bilo bi nepošteno te privremene povratnike u zavičaj gledati poprijekom okom i skrivenom zavišću, pretočenom u prodiku o dužnosti ljubavi prema zavičaju i da bi nekako bilo bolje da smo svi ostali u zavičaju, jer su, eto, ti koji su otišli daleko na koncu konca nekako i krivi što u zavičaju stvari stoje tako loše.

Možda nekom kroz glavu proleti i optužba za izdaju, ali gdje pronaći hrabrost da je nekome od tih ljetnih pridošlica saspemo u lice, pogotovu ako u sebi nosimo žal, koji bismo drugima priznali, tek možda pijani, što se i sami onomad ne otisnuso-

mo u svijet kad je za to bilo zgodne prilike ili opasnosti koja sili da se učini neočekivano i do kraja nepromišljeno.

Jednako tako, bilo bi nepošteno da ti ljetni povratnici u zavičaj s prezirom gledaju na one koji ostadoše u zavičaju. Da im s visoka drže prodike o novim vremenima i o tome kako je ludo i besmiselno, čak nemoguće, ostati i čovjeka dostojan život živjeti u svom zavičaju, i to još u zemlji kakva je BiH. Da se kao dokazom toga razmeću svojim prividnim ili stvarnim materijalnim bogastvom koje se ogleda na kojekakve načine, pa i preko toga kakvo se auto vozi ili odjeća nosi. A uz to da iz pritaje čak pomišljaju kako su svi oni koji su ostali u zavičaju kukavice i osuđenici na neku vrstu prigluposti jer ne vidješe dalekog svijeta.

Sva ta nepetost, koja se u zbilju rijetko pretače u svom pravom liku nego radije zakrabuljena kroz kojekakve priče o sasvim desetim temama, između onih koji ostadoše u zavičaju

i onih koji otiđoše daleko – a nekad je već i Sarajevo bilo daleko, da i ne govorimo o dalekim norveškim, švedskim, australskim ili američkim prostranstvima – dobro na liči na napetost između djece koja ostanu uz roditelje do njihove duboke starosti i djece koja se iz obiteljskog doma zarana otisnu na pučinu zagonetnog svijeta. Ta, i obitelj, kao niti zavičaj, ne biramo nego dobivamo, kao dar ili prokletstvo, ovisi i o nama samima. I to više nego što smo spremni priznati, ako odnos spram obitelji i zavičaja poprimi problematično obličje, a manje nego što smo spremni priznati, ako taj isti odnos odiše opuštenošću, radošću i zahvalnošću. Takav je, eto, čovjek. Rad prigrabiti više zasluga, a manje odgovornosti nego što mu priliči po istini.

A zapravo niti otići iz zavičaja (i od obitelji) ili ostati u zavičaju (uz očinsko ognjište) po sebi nije krivo, pogotovu ne prezira vrijedno, nego se u tome ogleda postojanje dvaju različi-

tih ljudskih tipova, jednog koji više voli toplinu i sigurnost gnijezda, a drugi koji više voli izazov i opasnosti džungle. Tako je odvajkada, te upravo različitost ta dva tipa i njihove, ponekad razorne, ponekad plodnosne, razmirice pokreću i povijest; ne samo obiteljsku ili onu zavičajnu, nego općenito ljudsku, uključujući i povijest velikih institucija.

Ljubitelji gnijezda, rekli bismo konzervativci, ljubomorno čuvaju ono ostvareno i postignuto, baštinu pradjedova, što je po sebi hvalevrijedno, ako se ne odaju prijeziru svega s onu stranu granice poznatoga, dok ljubitelji džungle, rekli bismo reformatori ili čak revolucionari, žele odgovoriti na zov s onu stranu poznatoga i stvoriti nešto novo, osvojiti nove prostore duha, što je po sebi također hvalevrijedno, ako ne zapadnu u prijezir onoga poznatoga odakle su krenuli, i odakle, čak i nesvjesno crpe snagu i odvažnost za korak u nepoznato i oblikovanje novoga.

U zagrljaju zavičajne ljepote

A nije rijetkost da unatoč urođenoj sklonosti prema gnijezdu ili džungli, ljubitelja džungle život prisili da ostane u gnijezdu, ili ljubitelja gnijezda da se otisne u mrak džungle. Ne odvija se sve u životu, ili čak rijetko kad, sukladno našoj naravi i sklonostima.

Moralo bi u nama zaživjeti poštovanje i priznanje nužnosti postojanja i gnijezda i džungle (a i džungla u koju se otisnemo s vremenom se preobrazi na osnovi naših napora u novo gnijezdo, u kom potom neka od naše djece žele ostati, a druga se što prije otisnuti u novu džunglu, prostor nama stran i mrzak, a njima privlačan i izazovan). Drugim riječima, krajnji je čas da se bez omalovažavanja i prijezira (a iza njih se uvijek krije tek puka zavist) s ljubavlju u oči pogledaju oni stalno nastanjeni u zavičaju i oni koji u zavičaj samo kadgoda svrate. Kad bi samo razmijenili, potaknuti plemenitošću, a ne dokazivanjem i nadmetanjem, željom da se drugoga ponizi, svoja tako različita iskustva i zajedno osluhnuli što im to veli zavičaj – kakav bi to samo bio blagoslov za zavičaj.

Jer, i ljubitelj gnijezda zaželi se džungle, kao što se i ljubitelj džungle zaželi gnijezda. Za stanovnika džungle važna je svijest o postojanju gnijezda iz kog je krenuo. Iz nje izvire njegova samouvjerenost, odvažnost, povjerenje u sam život. Za stanovnika gnijezda, ništa manje, važna je svijest o postojanju džungle. U protivnom osvojiti će ga umišljaj da je gnijezdo sve što postoji ili jedino što je u svijetu poštovanja vrijedno.

Gnijezdo bez svijesti o džungli skloni je u oholosti koja naposljetku sve izvan gnijezda ništi i unaprijed diskreditira (samodostatni provincijalizam). Džungla bez svijesti o gnijezdu satire čovjeka ništeći njegovu jedincatost i neponovljivost, oduzima mu tlo sigurnosti i slobode s kog će svemu novom i nepoznatom pristupiti s kritičkim odmakom, srozava ga na puku masu i prosjek (isprazni kozmopolizam).

Stanovniku gnijezda dobro će doći mudrost stanovnika džungle, putnika po dalekom i nepoznatom svijetu, i obratno.

Ukoliko hoće, ljetni povratnik u zavičaj (gnijezdo) mnogo toga može učiniti za subraću u

zavičaju (gnijezdu) i sam zavičaj, makar tu boravio fizički kratko. Potrebno je tek dobre volje i nešto dosjetljivosti bez koje nema prave ljubavi. Ukoliko hoće, stanovnik gnijezda (zavičaja) može mnogo toga pružiti na dar ljetnom povratniku u zavičaj, što će pozitivno utjecati na nastavak njegove životne avanture u dalekom svijetu.

Zavičaj će zablistati samo tamo gdje ljudi shvate da je ovaj svijet uređen tako da nitko ne posjeduje puninu ljepote, istine, dobrote ili znanja. Svatko ima tek ulomak ili najviše polovicu svake od tih vrijednosti. Da bi zablistale punim sjajem i obogatile sve oko sebe, treba se odvažiti na to da ih podijelimo s drugima, treba se odvažiti na razmjenu, sjedinjenje, udruživanje, suradnju. Tako i zavičaj zablista samo tamo gdje svoju mudrost (iskustva, snove, radosti, strahove, povijest) spretno i domišljato, bez straha od gubitka, ujedine stanovnici gnijezda i džungle, oni koji stalno borave u zavičaju i oni koji u zavičaj povremeno svrate iz dalekog svijeta.

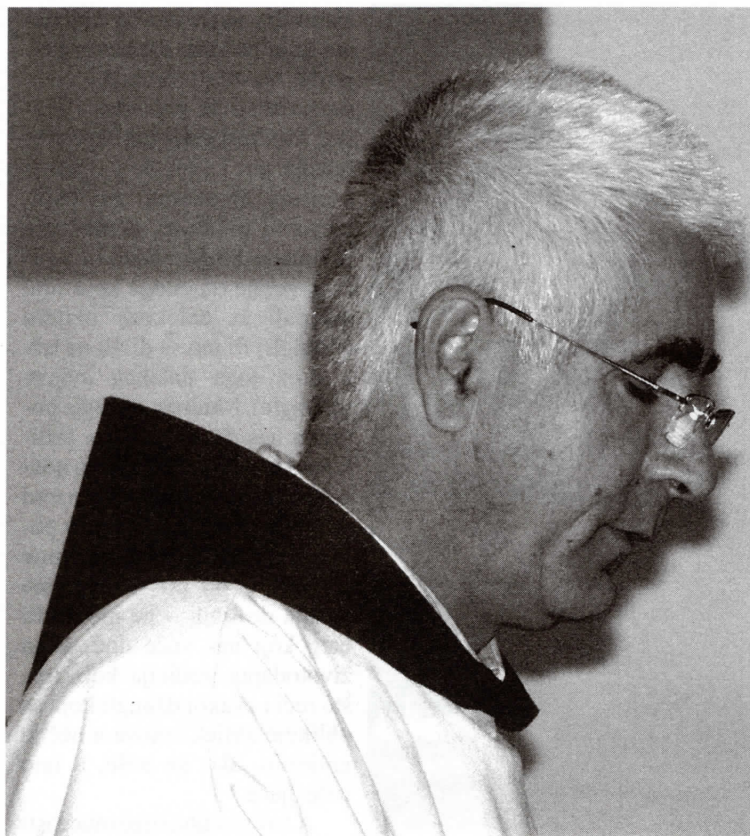
Mudrost džungle osposobljava um i srce da u svijetu i

njegovim neprestanim mijenama koje prodiru i u samo gnijezdo (zavičaj) pronađu nove mogućnosti za napredak i razvoj. Mudrost gnijezda osposobljavaju um i srce da i u nama samima i svome zavičaju, njegovoj prošlosti, pronađemo zakopano blago, možda i veličanstvenije od onoga koje smo iskapali u dalekom svijetu (džungli) ili mu se divili na tržnicama toga dalekog svijeta (džungle). Mudrost džungle poučava nas da se u novim prilikama odvažimo i na nužno novi način života i djelovanja usred gnijezda. Mudrost gnijezda poučava nas da zavičaj sa svime što jest – od povijesti preko zdanja do ljudi – ne mora biti uteg koji nas vuče dnu, nego životodajna tradicija koja ima što reći i svakoj džungli koja se oblikuje uvijek iznova u nečije gnijezdo, ako ne naše, a ono naše djece.

A to i jest tiha riječ mudrosti koju nam želi prišapnuti zvičaj: Za puninu života, bilo u gnijezdu (zavičaju), bilo u džungli (tuđini), naprosto trebamo jedni druge, trajno suradnju i obogaćivanje, makar ili baš jer je prožet napetošću, blagoslovljeni doticaj i prožimanje gnijezda i džungle odnosno zavičaja i tuđine.

U protivnome, i jedni i drugi, stanovnici gnijezda i stanovnici džungle, bit ćemo osiromašeni: stanovnik džungle za dubinu, stanovnik gnijezda za širinu, stanovnik džungle za pogled u prošlost, stanovnik gnijezda za pogled u budućnost, stanovnik džungle bit će nakaradno stablo bez korijena, a stanovnik gnijezda nakaradno stablo bez krošnje.

A zavičaj će u tome slučaju biti poput tužnih roditelja čija djeca život uludo bacaju svađajući se tko je u pravu i tko posjeduje, te na ispravan način razvija baštinu roditelja. Zadojena međusobnim prijezirom, ta djeca neće razumjeti da su roditelji svoju baštinu podijelili na točno onoliko dijelova koliko je njih, jednakih, a sasvim različitih, te da roditeljsku baštinu na ispravan način dalje mogu razvijati jedno kroz zajedništvo i suradnju.

Fra Ivica Vidak

HOD NA PRSTIMA

Ništa mi u djetinjstvu nije bilo tako veliko i teško kao crkvena vrata, ništa nedokučivo kao kvaka na njima, taj put do Boga u njegovoj dalekoj utvrdi s malom titrajućom svjetlošću. I koliko god se trudio uvijek je tu trebala i majčina ruka. Osim nje, sjećam se još njezina glasa koji je stišavala na ulazu u crkvu, ali i hoda na vrhovima prstiju. Tako je bila tiha još jedino kad je ulazila u sobu u kojoj je, umoran od teškog rada, spavao moj otac.

(Ž. Ivanković, "Dnevnik melankolije")

Kada je prije tri godine, pod konac srpnja, neakvom odlukom svojega starješinstva u muke paklene Vareša ukoračio kao župnik, iz njih će ovih dana i iskoračiti istom takvom, neakvom odlukom, fra Ivica Vidak. Razlika između tih dviju odluka položena je u duljini lûka, a sadržana u oštrici neimarski otkovane kose. Duljina lûka su za župnikovanje prikrátke tri godine, a oštrica su zapravo odluke: prva, nekako nasumična, a druga k'o dan jasna poljana djelovanja aktualnog Provincijala i njegove svite.

E, te su mi odluke, lûk i oštrica, bile vodilje da se okurazim narisati lice i osobnost fra Ivica Vidaka "izvana i iznutra" kako to lijepo kaže autor "Maloga princa". Zašto? Neka, nije greda, ako nam urebba nek' imamo.

Na prvoj svojoj, inauguralnoj, misi pojavio se probirljivo odjeven, koliko to dopušta misno odijelo, a svojim hodom i kretnjama objavio da to nije ustoličenje, što ova riječ znači, već začetak jednog osobenog rada, što ova riječ u svom plemenitijem značenju jest. Figu-

FRA IVICA VIDAK — SVEĆENIK

Ivana (M.) Slugić

rom studenta, ali potpuno siji i spor na kretnji, učinio je da se crkvom prolomi šapat: "star nekakav, brate"!

Da nije star u onome zločestome tumačenju, a ni nekakav, pokazao je i opet bez žurbe, došavši na svoje – u propovijedi. Darovit dikcijom i interpretacijom, intonativno točan, škrt na kretnjama ruku i "književan" (kako ovu riječ prekrasno rabi *prakanatur* Stjepan) pokazao je postupno i profinjeno. Jedino što je odmah stvorio jest ozračje svetosti mise i u tome ostao nepopustljiv. Dakle, ni star, ni nekakav, već sabran i jáki parok.

Ako ste mu se zagledali u lice, dok bilježi datum mise za pokojne, mogli ste u opažanju dobaciti bar toliko da je bez bora, zategnuto i sjajno, a preko toga sjaja prevučena je tanka *sjajkasta*, slikarskom mjerom mjerena, kestenjasta koprena. Kad se odvoji od posla i podigne lice, vanjski kut oka, nekad jednog, nekad drugog, ne-

mutan već jasan, zaposjeo je pečat neke trajne i tajne muke. Sve što je radio, samom ponutricom svoga poziva, želio je izdići na razinu svetoga i moćnoga sadržaja: i krštenje, i Prvu svetu pričest, i Krizmu, i vjenčanja, ali i sprovod. Za njega ovo nisu samo riječi što zveče u *dagari* ispraznosti! Po njemu iza svake riječi mora stajati njen izvor, njen zalog, a to je unutar-nja odluka o nečemu što se preko riječi porodi i iziđe u svijet kao djelo. Pun pouzdanja u takvo razumijevanje riječi volio je istaknuti i zasebnom melodijom zaogrnuti riječi *p o r o đ e n i k r š t e n*. Djeci je htio Prvu svetu pričest pretvoriti u događaj, a ne u biranje odjeće; krizmanike je očinski štitio od kardinalovih pitanja i sama njegova blizina bila je dovoljna da sve znaju iako ne i razumiju, što se od njih ni ne traži.

Nikako nije *izilazio* na zele-nu granu s mladim parovima koji su hrpimice *grancali* u crk-

veni brak. On je htio znati zašto mladi ljudi 21. stoljeća žele sklopiti crkveni brak, ne radoznao već svjestan kakvo je to i koliko breme. Poduku o njegovoj težini imao je u mnogobrojnoj kršćanskoj obitelji. Dok za njega, crkveni je brak krepost, zaseban način života, do-tle je to za mlade samo crkveno vjenčanje. Ceremonijal, samo obred u kom se mlada s trbuhom do zuba, poluobnažena, i to u bjelini (bez ikakve nelagode pred čistoćom Ijiljana) uvredljivo šepuri kroz crkvu do oltara uz "Ave Mariju" kao kakav Sevkina hit.

Pobožnost Puta križa runile su mu *kamare* tekstova što su prispijevale "sa sarajevskog Kaptola" i koje je sa svim jezičkim vratolomijama, zavrzlamama i mrtvouzicama valjalo iščitavati s oltara. A fra Ivica je samo želio da još jednom kao dječak ili ministrant zapjeva s pukom:

*"Rascviljena Majka staše
Blizu križa ter plakaše
Sin kad propet visaše",*

u tišini odsluša šušanj Veronikina rupca i ogrije na svjetlici njene pameti, i u sebi bezglasno pogine pod 12. postajom. Ali, nosao se s tim načinom koji mu je zadan, zauzdavao se i tako samoukroćen visio rasset između onoga što razumije i onih što ne razumiju.

Satrvan i shrvan "ludošču križa", Velikim petkom "kao prevratom vremena i vjekova" predahnuo bi na dan Uskrsnuća, ali je ostavljao dojam da je bliži silini tame Velikog petka nego blagosti Nedilje.

O smrti neke žene izvješćuje tako da ju vezuje uz ime njena muža i tako je uzdiže na čast njegove žene, a ne na vlast nada njom.

Umio je razumjeti smisao događaja! Jedan takav, sjećam se k'o sad, zadesio me na Benićima. Umro je Vito, kako sam zvala svog striku. Znam da sam bila na Benićima, a da sam na vratima Župnog ureda saznala sam kad sam u okviru vrata ugledala fra Ivicu i upitala se otkud on, ili otkud ja tu. Stajao je uokviren vratima, s malo od tijela odmaknutim rukama, s dlanovima okrenutim uzgor i šutio. Šutio je toliko dok nije procijenio da mogu podnijeti i kazao: "Umro je moj profesor", i zašutio. Onda se polako okrenuo i izgubio. Pojavio se sa čašicom, sporo mi je prinosio i rukom pokazivao da *salijem*. Pravilno poredanim dionicama šutnje i govora razumio je da sam bila u smrtnoj opasnosti. Kada je bio siguran da je otklonjena, otpustio me kretnjom i rekao još samo ovo: "Ti to možeš!" Ajde ne mogni!

Književnost mu je ranjiva strana i volio je u nju zasjesti k'o u materino krilo. Zavraćao se u to krilo i iz njega donosio na propovjedaonicu Andrića: od "Ex pontā" do "Travničke". Njegovim nas je riječima želio i *nasjetovati*, ali i požaliti; kroz njega je govorio i o ljubavi: "Ruke mi često preko dana staju nad poslom i veliki dio noći bdijem da mogu duže misliti o Tebi. Prije ptica se budim, prije

zore dižem (a kroz sve snove prolaziš Ti); u osvit sam naslonjen na prozor kao da Te čekam".

Ne krije da voli i štuje Ivana Lovrenovića. U svakoj je prigodi nudio njegove "Bosanske Hrvate" i strpljivo trpio posljedice ovakvih odgovora: "A, neću, fala, to je onaj što piše protiv Hrvata i kardinala"! A Lovrenović je u "Bosanskim Hrvatima" samo obrgrlio hrvatsko i crvenom ga olovkom svoga rukopisa oteo od "hrvatluka". Vidak je to razumio i želio da je i drugi priljube kao svoju.

Kabulite, zavirite u nedodirive "Bosanske Hrvate", Ivanove i oko će vam *zazejtiniti* i srce otkazat' od krasnopisa posvećenog rakiji šljivi.

"Ozbiljni znalci i uživaoci znaju da prava rakija šljivovica ne služi pijančenju, nego – *akšamluku*, a, opet, pravi akšamluk ne biva ni s kojim drugim pićem, nego s rakijom. I to s onom što joj je snaga taman tolika da je iz nje istjerala otrov metil, a nije prežestoka da te brzo obori i zabudali – ta granica je negdje oko 35 postotaka alkohola. Tako *ispečena* rakija *miruši* po šljivi, zapravo više po onoj kadifenoj modroj mašini što se zorom uhvati na zarudjelom plodu, razlijeva se blaženo po želucu i udovima, hvata polako i drži dugo, a dušu ispunja plemenitom bezutješnom melankolijom... I – *izvlači* pjesmu. Tihu, *poravnu*: Oj, Vrbasu, vodo hladna, odnesi mi jade moje..., ili: Gorom jezde kićeni svatovi, gorica im s lista progovara... Zato akšamluk, takva pjesma i takvo pjevanje nisu zabava ni razonoda, nisu besposlica i opuštanje. Pravi akšamluk je rafinirana institucija kulture svakidašnjice, a u svojim sretnim trenucima – ozbiljno dosezanje vrhunca onoga doživljaja, u kojemu čovjek u sebi prepoznaje nekoga drugoga, nesretnijega a boljeg od onoga koji svakodnevno stanuje u njegovoj koži."

Podučit će nas ova knjiga o pjesmi "našeg starog grada", kako A. B. Šimić zove sevdalinke. Ma slušajte samo ovo:

*"Bože, kako naše pjesme
skladno zvone
Sevdalinke tužne i bone i
monotone;
U njima je tuga zime i
smijeh ljeta..."*

Naći ćemo i naučiti "od prastare poravne pjesme" da je prvo "Vezak vezla mlada Kata, lipa divojka", a da je 300-400 godina poslije "mlada Kata postala *adem kada*".

A glede kardinala, na njega i Lovrenović i Vidak ipak računaju kao na Pastira s kojim bi da razgovaraju, a ne visoku hijerarhijsku točku pod kojom bi blejali.

Kučao se političara i na samom početku njegova župnikovanja svi su odreda poljubili vrata. Koliko u tome zna što hoće, a da to što hoće zna i kako će, demonstrirao je kod pokopa Mirka Knežića. Čim se pojavio, "uzeo" je sprovod u svoje ruke, ali ne kao obred, već događaj. Neosjetno i pažljivo *ukućio* je pridošli politički *establishment* i tako otklonio svaku mogućnost pretvaranja ovoga svetoga čina u nekakav "hrvatski sprovod", kako se potpuno pogrešno moglo načut' u Varešu. Bio je to po svom stilu sprovod ravan onomu što ga je Vito održao na Silvestrovo 1997. na tom istom Stogiću.

Svaki svećenik ima svoje uzore ili uzor među svećenicima. Fra Ivica opet i o tomu vadi knjigu. S Bajsićevom "Ekologijom slobode" znao se našaliti. U njoj veliki svećenik i teolog Vjekoslav Bajsić uzgaja kaktuse, ali piše i sjajan tekst o tiskarskoj pogrešci i veli: umjesto da piše "Tu škropi oltar" (misli se na biskupa), otiskano je "Tu škripi oltar".

Ali najveći među najvećima za Vidaka je fra Bonaventura Duda! Kad ga ponese i nazove ga samo Duda ne čini to zato što mu je jaran, već "skrušenim srcem, sabranom pameću i predubokim poklonom".

Ove literarne i ljudske utvrde – citadele odabrala sam da bih preko njih poručila kako i gdje vidim osobu i svećenika fra Ivicu Vidaka, koji je fratarsku žicu poteg'o iz same utrese Bosne Srebrene.

Misaoni svijet i intelektualni ukus fra Ivica Vidaka je beskonačan i bistar obzor koji su iza sebe ostavili fra Anđeo Zviždović, fra Marijan Šunjić, fra Jožo Markušić, Chardin..., a ne *mušebak* i "provizorij" demira iza koga proviruju nadbiskupi Stadler i Ivan Evandelist Šarić.

I još nešto. Tvrd, privlačan i šarmantan, Vidak rafinirano vlada i svojom muževnošću i svojim habitom! Tko mu je iz ruke uzimao cedulu za pučku kuhinju, *beli* je ponio uspomenu – njegovu toplu ruku.

On odlazi, ali i ostaje ostavljajući svoj vareški oltar, komu je bio i ruho, čist i zategnut k'o snijeg cijelac.

Ako bi se sve ovo kazano stavilo na kantar, priteglo bi na fratrovu stranu, a krivalo onima što kažu da fra Ivica i nije bogzna šta učinio. A "mušice"! Tko ih nema! Želja mi je da i s njima postupa književno: "Ni svetac se ne postaje u odricanju, već uređenjem svojih mana." (M. Kovač: "Vrata od utrobe")

Vjerujte mi na riječ! Kad uskoro za njim počnemo *veremiti* i govoriti u prisposobama, dugo će nam još pred očima igrati svjetlost s njegovog sitnog dlana u koji je drugom rukom pretakao i polagao poruku: "Iz groba ima izlaza".

Poželimo mu "dobro zdravlje i sretno srce", a sve što ga zadesi na njegovu putu da uzmogne podnijeti. Fra Ivica Vidak svoj put nije gradio kao brzu cestu; kopao je strpljivo, krampom i *čuskijom*, a kamenje krtio i mrvio golim rukama, te tako sam sebe ugradio u 800 godina franjevaštva i franjevačkog sklada, ne dajući od viška već od sebe. Neka Vareš nosi uza se kao Ivankovićevu poetsku sliku:

*"Bože, kako je krajolik
lijep nakon što kiša
taj vrli majstor, digne
koprenu s njega i ode
i ne osvrćući se za
svojim remek-djelom"*

i neka ga i ona čuva zajedno sa slikicama iz molitvenika.

I na kraju otpravimo ga i kršćanski: Zbogom po'o, ujače, i Ti i onaj tvoj Halil, a Ti znaš koji.

POSLJEDNJI POZDRAV

Našem dragom

VLADIMIRU LIKIĆU Jakova
 (1931. – 2009.)

ocu, suprugu, bratu, djedu i stricu.
 Obitelji Likić, Obučina, Miković, Živić,
 te ostala rodbina i prijatelji.

Premинуo u Cavtatu 10. srpnja 2009.,
 gdje je i sahranjen.

Počivao u miru!

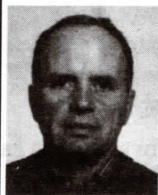
TUŽNO SJEĆANJE

Na naše najmilije

MIHOVIL DODIK Joze **JOSIP DODIK Mihovila**
 (1930. – 1993.) (1968. – 1993.)

Uvijek ćete živjeti u našim mislima i srcima.
 Počivali u miru!

Vaši: supruga i majka Genoveva, kćeri i sestre Dinka,
 Marina i Ljilja s obiteljima

TUŽNO SJEĆANJE
 (3.VIII.2008. – 3.VIII.2009.)

Dana 3. kolovoza navršila se godina dana od smrti
 našeg dragog brata

MARKA ĆURAKOVIĆA

Vrijeme prolazi, a sjećanje na tebe ne blijedi.
 Počivaj u miru Božjem!

Sestra Jela, braća Mato, Jozo i Tomo

ZAHVALNICA

Dana 29. kolovoza navršit će se 40 dana od smrti
 naše drage supruge, majke i bake

JELENE VIDOVIĆ
 (1938. – 2009.)

Učila si nas da budemo pravedni, iskreni i Bogu
 vjerni. Hvala ti za sve što si nas naučila. Počivaj u
 miru Božjem!

Hvala svima koji su bili uz nas u ovim teškim
 trenucima ili nam pomogli na bilo koji način.

Tvoji: suprug Krešimir, djeca Dijana, Mario i Dario,
 zet Miroslav, unučad Mihaela, Ana i Mateo

POSLJEDNJI POZDRAV

Našem dragom

VINKU MALBAŠIĆU
 (17.VII.1930. – 2.VIII.2009.)

Uspomena na tebe vječno će živjeti.
 Počivaj u miru Božjem!

Supruga Bernarda, sinovi Albert i Tomislav,
 kćeri Marija i Ankica, s obiteljima

U SPOMEN

Na našeg dragog

IVANA IVU MIOČEVIĆA
 (11.VII.1987. – 11.VII.2009.)

U tišini vječnog mira neka te prati naša ljubav i
 sjećanje.

Počivao u miru!

Supruga Elza, djeca Zlatko, Nada i Nevenka
 s obiteljima, sestra Marija i brat Alojzija

TUŽNO SJEĆANJE

(2.VIII.2006. – 2.VIII.2009.)

DUNJA ANDRIJEVIĆ rođ. Ćurčić

Već tri godine su kako nisi s nama.
 S ljubavlju i sjetom, ostaju najljepše uspomene i
 trajno sjećanje.

Tvoji: Darko, Vidan, Kaća i Tomija

TUŽNO SJEĆANJE (3.VIII.2008. – 3.VIII.2009.)

Dana 3. kolovoza navršila se tužna godina otkako više nije s nama
 naš dragi suprug, tata, djed, svekar i punac

MARKO ĆURAKOVIĆ

Nema dana da ne izgovorimo tvoje ime, nema sjećanja na tebe bez
 suza i boli. Hvala ti za svu ljubav, dobrotu i strpljenje, za svaki očinski
 zagrljaj i podršku. Bio si najbolji suprug i tata na cijelome svijetu i dok
 živimo bit ćeš u našim srcima i molitvama.

Počivaj u miru Božjem!

S neizmjernom ljubavlju: supruga Anđa, djeca
 Dražan, Alen, Marijana i Borjana, unuci Luka i
 Dean, nevjesta Katarina, zetovi Vedran i Dragan

TUŽNO SJEĆANJE (1991. – 2009.)

Na našu dragu mamu

LJUBU IVKIĆ

Rado te se sjećamo i nikad te ne zaboravljamo.
Počivaj u miru!

Tvoja djeca

TUŽNO SJEĆANJE

Na naše drage

**MIJU MARKANOVIĆA
JELENU MARKANOVIĆ
rođ. Šimičević**

Život nestaje u trenu, ali sjećanje ostaje zauvijek.
Počivali u miru Božjem!

Bratíci

TUŽNO SJEĆANJE

Na našeg dragog

**JOZU ŠIMIČEVIĆA JOZARU
(6.VIII.2002. – 6.VIII.2009.)**

S ljubavlju i ponosom čuvamo uspomenu na tebe.
Počivaj u miru Božjem!

Tvoja obitelj

TUŽNO SJEĆANJE**(10.V.2009. – 10.VIII.2009.)**

Navršila su se tri mjeseca od smrti našeg dragog

STJEPANA PILJIĆA

Lako je obrisati suze i zapaliti svijeću, al' teško je iz
srca izbrisati tugu vječnu.
Počivaj u miru Božjem!

Majka Fina, sestra Bibijana, brat Josip s
obitelji, te ostala rodbina i prijatelji

TUŽNO SJEĆANJE

Na našu dragu majku i sestru

MANDU GAVRAN**(22.IV.1941. – 14.VIII.1970.)**

Anđeli su te primili u okrilje svoje, nama je ostala
ljubav tvoja kao uspomena, da nam ispuni srce puno
tuge za tobom.

Počivaj u miru Božjem!

Kćerka Snježana, sin Ivan, sestre Anđelka i Jelena

IN MEMORIAM**DRAGAN DINEK KAJIĆ****(17.VIII.1999. – 17.VIII.2009.)**

...und immer sind irgendwo Spuren deines Lebens,
Gedanken, Bilder, Augenblicken und Erinnerungen,
die uns an dich erinnern...

deine Sladana, Bruno, Zvezdana

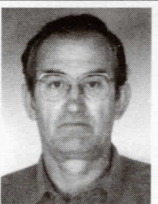
TUŽNO SJEĆANJE**(18.II.2009. – 18.VIII.2009.)**

Dana 18. kolovoza navršava se šest mjeseci od smrti
naše drage majke, svekrve, bake i prabake

JOVANKE SEKULIĆ

Počivaj u miru Božjem!

S ljubavlju: sin Branko, nevjesta Safija,
unučad Dražen i Bojana, nevjesta Sonja,
zet Joso, praunuke Andrea i Matea

IN MEMORIAM**JURAJ SPREČKIĆ****(1943. – 2006.)**

Dana 18. kolovoza navršavaju se tri godine od
iznenadnog gubitka našeg dragog Jure. Vrijeme
prolazi, ali sjećanje i ljubav se ne brišu. Hvala Ti za
svu dobrotu.

Počivaj u miru Božjem!

Tvoji: Jelena, Marko, Dea, majka Julijana i Jasna

TUŽNO SJEĆANJE

Dana 25. kolovoza navršit će se 17 godina otkako
nije s nama naš voljeni sin i brat

MIROSLAV TERZIĆ**(18.VI.1965. – 25.VIII.1992.)**

U tišini vječnog mira neka te prate naša ljubav i
sjećanje.

Počivaj u miru!

Tvoji: majka, brat i sestre

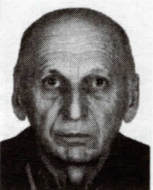
TUŽNO SJEĆANJE**(28.VIII.2008. – 28.VIII.2009.)**

Dana 28. kolovoza navršit će se godina dana od smrti
naše mame, punice i bake

MARINKE BOŽIĆ Ilije

Dok živimo, živjet ćeš i ti u našim srcima.
Počivaj u miru Božjem!

Tvoji najmiliji: kćerka Mladenka, zet
Anto, unučad Andrijana i Dražan

TUŽNO SJEĆANJE**(30.VIII.2008. – 30.VIII.2009.)**

Dana 30. kolovoza navršit će se tužna godina otkako
nas je napustio naš voljeni suprug, otac, djed, svekar
i punac

ANTO MIRČIĆ

Uvijek si u našim mislima, zauvijek u našim srcima.
Počivao u miru Božjem!

S ljubavlju i poštovanjem, tvoji: supruga Paulina,
djeca Erna, Vesna, Josip i Dragan s obiteljima

Od naše sugrađanke Katarine Ranke Čorić dobili smo na uvid jednu muzejsku svjedodžbu, koja datira od prije 78 godina. Iz nje smo išitali sljedeće: "Gospodin Čorić Vinko rodom iz Vareša izučio je kod gospodina Mate Turbića u Varešu Kovački zanat za vrijeme od 1. januara 1928. do 1. januara 1931., te je kroz to vrijeme stekao potrebno znanje i vještinu za Kovačkog pomoćnika. Za vrijeme naukovanja vladao se je dobro, vršio je svoje dužnosti savjesno i marljivo da kao pomoćnik raditi može. U Varešu 2. januar 1931."

Svjedodžbu su potpisali kovački majstori Mato Turbić, Pero Vrhovčić i Marko Marijančević, a ovjerena je pečatom Ispostave sreza visočkog Vareš. Dimenzije su joj pozamašne: 53,5 x 38 cm, a u kutovima sadrži i pouke za pošten rad i častan život, u kojima se ovako kaže: "Svaki zanat zlata vrijedi", "Bez muke nema nauke", "Boj se Boga, čini pravo, pa ćeš uvijek biti zdravo", "Domovinu ljubi vazda, bio siroma ili gazda", "Bez krila ni sokol ne leti, bez zanata ljudi su sakati" i "Kakvo sjeme, takav plod, kakva radnja, takav rod".

S. P. B

SVJEDODŽBA KOVAČKOG POMOĆNIKA

HOLDINA

TRGOVINA NAFTNIM DERIVATIMA

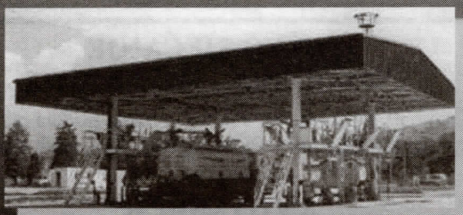
ŠIROKA MREŽA MALOPRODAJNIH OBJEKATA

- Kvalitetno gorivo svih vrsta
- Bogat izbor robe široke potrošnje

VELEPRODAJA SKLADIŠTE PODLUGOVI

- Dnevna isporuka naftnih derivata bez ograničenja u količinama
- Dostava loživog ulja na Vašu adresu

Azize Šaćirbegović 4b, 71 000 Sarajevo
tel.: 033 276 430 Fax: 033 658 616

KVD ČEŠ LJEPŠE

Piše Dunja Šego

Kada srpanj zađe u zadnju dekadu, tada u Varešu započinju dani dernekâ. Ne baš u Varešu nego u okolici, a sve prema staroj krilatici: "šuma ti mati, brda se lati". Treba samo slijediti onu makadamsku cestu kojoj je podloga pod silnim kotačima samljevena u brašno i uz koju je divlje bilje sasvim sivo – što je više nego jasna horizontalna signalizacija.

I tako cesta dovede do neke njive, a na njoj pravi razvršaj. Oni što ne vole da im se viri u čanak, drže se prikrajka, a nasred meraje ostave prostora za one kojima (praviti ćemo se da vjerujemo u to) jako teško padne pokazivati svoja kola i svoj ražanj. Neki se pak eksponiraju ako zasniva kakvo kolo, pri čemu nije loše neku fino obdarenu djevojku ili ženu uhvatiti makar za ruku. A tu su i promatrači koji nadmeno prekrizanih ruku na prsima (ili na stražnjici) formiraju obruč oko kola sa ciljem pronalaženja mana onima koji igraju.

I nadasve, recimo to žargonski, otvore se klapne, ljudi se naduduče. Nema na našim njivama pravila kao na Zapadu – ono da se ne smije ložiti vatra na otvorenom ili da se ne smije pjanom za volan. Zato svi vole navraćati u ovu zemlju, i kažu sebi: parkirat ću se gdje hoću, pit ću i jesti koliko hoću, a jedina je reakcija na to – ma, bolan, tko ti brani!?

Djece odasvud i svakakve. Čuju se razni jezici i akcenti, a smrče i jele, paprat i smreke, nijemo uzvijaju granjem i čudom se čude jer ništa ne razumiju. Ne zna jedno drveće da je netko pokupio čeljad i potegnulo s drugog kraja planeta da se tu nađe. I pita tako jedna unučica iz Australije svoju baku, koja je tu domicilna, za toalet.

– Eno ti šuma, sine, kud ćeš ljepše... – kazala joj baka.

Eto tako je to u nas. Priroda nam daje preko svake mjere, ali zato od društva nemamo ništa (premda je to u školskoj nastavi neraz-

dvojan predmet). To je i razlog da nam dobro idu teferiči, odnosno izležavanje u travi slobodnim stilom. Samo treba paziti da se ne povuče vlage odozdo. Što bi rekli Varešani iz Zagorja: "Za kaj si ne zemiš dekicu, tak se buš nahladil". Pivopije to odmah imaju riješeno, svatko sebi podmetne po jednu gajbu "žuje" ili "karlovačkog", a bubrezi rade sve u šesnaest.

I što reći za kraj o boscanskom mentalitetu, nego mu spjevati stih. Pa kaže:

*To je nama naša borba
dala,
dernečimo i kraj
magistrala,
s gajbom pive i kilom
čevapa,
svejedno nam i kad kiša
stapa.*

13

Ljubavi izdera nema!

Priredio J. Klarić

AFORIZMI

Pojavom TV-a
ostadoh bez posla:
ne trebaju više
dvorske lude.

•••••

Imao sam noseću
ulogu u poduzeću:
nosio sam vreće
cementa!

Doktore, još
uvijek sam živ;
što mi je!?

•••••

Najteže je
čovjekolikom
majmunu: odriču ga
se i ljudi i majmuni.

Zrinko Matičević Nino

								OČEVSKE MAJSTORIJE (14)	NEPRED- VIDLJIV STJECAJ OKOLNOSTI	PRSTENASTE GLISTE	JEZERO U SLOVENIJI
								ZVUK LOVAČKOG VAPKA			
								DRUGO, OSTALO			
								ŠAHOVSKI IZRAZ ZA NAPAD NA KRALJICU			
								SUPROTNi VEZNIK			
								ALKARSKI GRAD			
								JAKOVČI- ČEVA I KAJINOVA STRANKA			
Autor: Č. Jelić	RUSKI SKAKAČ S MOTKOM, MAKSIM	NEPROFE- SIONALCI	MEKANI FARMA- CEUTSKI PARAFIN	POLITIČAR HEBRANG			VRSTA ŽITARICE	PRUGASTI POLU- DRAGULJ	OBLIČJE, FIGURA		
KOVAČKI PROIZVOD NA SLICI					PUTUJUĆI POPRAVLJAČ LONACA, KOTLOKRPA	DUGONOGA PTICA MUSLIMANSKI VJERNICI				KISIK PUŠKINOV EVGENIJ ...	
PRIJEDLOG ZA IZMJENU PROPIISA (množ.)										PRIPIJEV U OJKALICI BRDO PONAD BEOGRADA	
PRESTANAK DRUŽENJA											
CISTIČNO PROŠIRENJE ŽLIJEZDE LOJNICE							REŠETKASTA NASTAMBA ZA DIVLJE ŽIVOTINJE				
PRESE- LJAVATI							OPREKA SLABOSTIMA ANA JELUŠIĆ				
ŽENSKO IME (ORIANA)								TEUTIN PODANIK "AMPER"			
POGON ZA PROIZ- VODNJU VINA									ČEŠKI: DA		

RJEŠENJE SKANDINAVKE, vodoravno: vab, ino, šeh, ali, sinj, ids, ilk, tava, roda, o, amandmani, oj, razdruživanje, aterom, kavez, seliti, snage, orijana, ilir, vinařija, ano.

Rješenjem Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i športa Federacije BiH, broj 08-651-311-4/98, list "Bobovac" upisan je u evidenciju javnih glasila pod rednim brojem 817, a mišljenjem istog ministarstva oslobođen je plaćanja poreza na promet proizvoda

osnivač i izdavač: HKD "Napredak", Podružnica Vareš ♦ za izdavača: Željko Franjić ♦ adresa uredništva: 71330 Vareš, Stojkovići bb, tel.: +387(0)32/ 849 050, fax: +387(0)32/ 849 051 ♦ internetska adresa: <http://www.vares.pp.se> ♦ e-mail: listbobovac@hotmail.com ♦ žiroračun u KM: 199-047-00042902-61 kod ABS banke d.d. Sarajevo, s naznakom: za list "Bobovac" ♦ naklada: 1000 primjeraka ♦ izlazi jedanput mjesečno ♦ glavni i odgovorni urednik: Mladenko Marjanović ♦ uredništvo: Zlatko Filipović, Čedomir Jelić, Alen Kristić, Dubravko Tokmačić i Mijo Vidović ♦ računalna priprema: "Art company" d.o.o. Kiseljak ♦ tisak: "Yoker" Busovača

CVJETNI KORZO 1965.

(Fotografije posudila Blanka Zekić)

Preobraženje u Borovici

Foto M. Marijanović

BOBOVAC

